

Uredništvo:
Schillerjeva cesta šte. 3,
dvorišču, I. nadstropje.

Rokopisi se ne vračajo.

List izhaja vsak dan razun nedelj in praznikov ob 4. uri popoldne.

Sklep uredništva ob 11. uri dopoldne.

Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo.

Anonimni dopisi se ne uvažujejo.

NARODNI DNEVNIK

Upravništvo:
Schillerjeva cesta šte. 3.
Naročnina znaša za avstro-ogerske dežele:
celoletno . . . . K 25.—
polletno . . . . K 12.50
četrtletno . . . . K 6.70
mesečno . . . . K 2.10
Za **Nemčijo:**
celoletno . . . . K 28.—
za vse druge dežele i. Ameriko K 30.—
Naročnina se pošilja vnaprej.
Za **oglasje (insertate)** se plačuje od četverostopne petih vrste po 12-h, za večkratni natis primeren popust.
Posamezna šte. stane 10 h.

Štev. 78.

Telefonska številka 65.

Celje, v petek, 8. aprila 1910.

Čekovni račun 48.817.

Leto II.

Narodna stranka in obstrukcija v štajerskem deželnem zboru.

Ko so klerikalci brez sklepa svojega deželnozbornskega kluba in brez trdnega bojnega načrta edino le na kaprico dr. Benkoviča pričeli obstrukcijo v štajerskem deželnem zboru, je izjavil deželni poslanec dr. Kukovec v imenu svojih somišljenikov, slovenskih naprednjakov na Sp. Štajerskem, da to (tako lahkomišljeno pričeto) obstrukcijo sicer podpira, ker priznava njeno stvarno upravičenost, ni pa izjavil ne on ne strankina glasila, da bi si s tem za vselej zavezali usta in drli za klerikalci v boj proti nemški večini čez drn in strn. Mi smo že na svojih prvih shodih po obstrukciji povdarjali, da boj proti Gradcu ni lahek in da bo naše ljudstvo silno trpelo v njem; zato je treba previdne in odločne taktike. Klerikalci niso povabili ne dr. Kukovca ne strankinega izvrševalnega odbora, da bi sodeloval pri pogajanjih z vlado in Nemci in da bi lahko povedal svoje mnenje v ožjem poslanskem krogu; ni nam tedaj preostajalo drugega kot javno zastopanje svojega mnenja, posebno, ker nočemo zvaliti odjaja eventualnih neuspehov, katere prav lahko zakrivi klerikalna površnost in lahkomišljenost, tudi nase. Vedeli smo dobro, da mora biti klerikalcem kot vladajoči stranki več na rednem delovanju štaj. deželnega zbora in na različnih ugodnostih, ki se dajo za primerno glasovanje v teh in onih zadevah dobiti za svoje naprave. Spominjamo samo na tisočkronsko podporo klerikalni združni zvezi in četrtmilijonski kredit istemu zavodu — kateri je sedaj šel po vodi, na bridko žalost klerikalnih zadolževalnic. Pričakovali smo že vnaprej, da vržejo prav kralu puško v koruzo — in eto, potek občnega zbora kmečke zveze nam je to v polni meri potrdil!

Klerikalci so na prvih shodih po obstrukciji in v takratnih izdajah svojega časopisja delali z visokimi gesli. Samouprava Sp. Štajerja, konec sedaj vladajočega koruptnega nemškonacionalnega sistema v deželi — to se je povdarjalo na vsakem shodu. — Kako bomo seveda vse to dosegli, o tem se ni veliko govorilo. . . . Samo boj in boj — najsibo konec tega boja kakršenkoli. No — nekaj tednov je minilo in klerikalni vodje so se vsled mrzlih curkov iz našega časopisja precej streznili. Vprašali smo jih: gospodje, kaka bo naša avtonomija? Verjamemo, da Vrečko in Terglav ne moreta odgovorjati na to, pričakovali bi kaj takega od Korošca in Benkoviča, magari tudi od Verstovška. No — odgovora ni bilo. Na občnem zboru kmečke zveze ni nikdo niti znil o avtonomiji, ali koncu sistema. . . . To je prav podučno za tiste, ki verujejo v klerikalna politična gesla in mislijo, da delajo klerikalci idealno in pošteno narodno politiko.

Prehajamo k članku, ki nam ga je včeraj posvetila »Straža«. Pravi se tam med drugim, da je baje na občnem zboru pozvalo slov. štaj. ljudstvo po-

slance kmečke zveze, naj nadaljujejo svoj boj v Gradcu. Prečitali smo si sprejeto resolucijo — a tam ni ničesar od nadaljevanja. . . . sigurno znamenje, da klerikalci takega nadaljevanja ne nameravajo. Vodje seveda — kajti ovce nimajo veliko govoriti. Rekli smo poprej: klerikalci so se umaknili od zahtev po samoupravi in koncu sistema, umikajo se tudi od nadaljevanja boja v deželnem zboru sploh, dasi so pisali v »Straži« z dne 4. febr., da je ta »akcija (klerikalnih poslancev) smotrena ter dobro zamišljena in je velike načelne važnosti. . . . Ali more ljudstvo zaupati politikom, ki jutri mirno vržejo med staro pozabljeno šaro stvari, ki so jim še danes načelne važnosti?

Pa naj bo tega zadosti. Ne samo mi, ves samostojno politično misleč Sp. Štajer je prepričan, da klerikalni radikalizem še ni nikoli dolgo trajal in da tudi sedaj ne bo. Klerikalci je vedno z močnejšim in vedno misli na osebni dobiček; naši župniki se vežejo doma pri obč. volitvah z nemškimi grajščaki in meščani — čemu se njihovi poslanci ne bi sprijaznili z nemškimi liberalci v Gradcu? Non olet — tisoč kron za klerikalno združno zvezo in četrtmilijona kredita v isti namen, četudi dado denar brezverci!

Klerikalci imajo slabo vest. To kaže prav nerodni izgovor, da smo se zavezali s štajercijanci proti njim. . . . Hm, čemu s štajercijanci? Ako bi bili načelno proti obstrukciji, bi si naš zastopnik prihranil svojo izjavo v Gradcu in prijatelji bi si bili z nemškonacionalno večino ne pa z brezpomembnimi spodnještajerskimi renegati. Vedeli bi celo, da nam tega naše učiteljstvo in tudi volilstvo mnogokje ne bi štelo v zlo. . . . Tako pa nismo hoteli metati klerikalcem polen pod noge misleč, morda pa le kaj dosežejo! Naše prijateljstvo s štajercijanci dokazujejo tudi znani dogodki v Ormožu, kjer si oba navzoča klerikalna poslanca nista upala med štajercijance. . . . I, seveda: v »Str.« ali »Sl. G.« je lažje dolžiti zavezništva one, ki so štajercijancem edini večji javni shod proti slov. obstrukciji razbili. . . . Da, da, klerikalni prijatelji, obstrukcija je huda reč, posebno za tako dosledne in nesebične politike kakor ste vi; zdi se nam, da ste jo zavozili in tega vendar ne bode zahtevali od nas, da bi vam pomagali iz luže. Toliko krščanske ljubezni in samopremagovanja ne morete zahtevati od nas nevernikov. — Žal nam je samo, da trpi vsled vaše značajnosti in odločnosti slovenski narod na Sp. Štajerju.

Bolgari o avstrijskoruskem zblizanju.

V Sofiji, dne 3. aprila.

Baš v času, ko so se vršili diplomatskim potom dogovori med Avstrijo in Rusijo glede zblizanja in nekega spoprijateljstva, so se odigrali v Ruščuku znani krvavi dogodki med prebivalstvom in vojaštvom, kateri so osredotočili vso pozornost bolgarske javnosti na se. Zato je pa sedaj potrebno, da se

k stvari povrnemo, kajti odnošaji med obema vele-silama, ki ste silno interesirani na Balkanu, so velevažni za Bolgarijo.

Po veliki krizi, ki je napačila meseca septembra i. 1908, se je razmerje med Avstrijo in Rusijo popolnoma izpremenilo. Te prebrat je povzročila proglasitev neodvisne Bolgarije in bosanska aneksija. Oni čas so se vsled silnega spora med Avstrijo, Srbijo, Bolgarijo in Turčijo diplomatske zveze zrahljale in stali so si Rusi in Avstrijci s sovražnim okom nasproti. Prišlo je do one napetosti, ko začenjajo govoriti namesto diplomatov topovi in puške. Med grofom Aehrenthalom in Izvoljskim je stopilo namesto prisiljenega prijateljstva odkrito sovraštvo. Znani »dvoboj« med obema je trajal več kot leto dni. A temelj tega diplomatskega dvoboja je bilo neosnovano nesporezumljenje, ki zopet temelji na nekem starem sporazumljenju.

Spor in dvoboj ima svoj vzrok v Avstroogerski in njenem obnašanju za časa proglašenja turške ustave v Bosni in Hercegovini. (V sedemdesetih letih. Op. ur.) Rusija je bila prevarana in premagana. Pa je li imela ona vzrok, da se jezi in srdi, ko je vendar gotovo, da so v Reichstadtu pred ruskoturško vojno odločili usodo teh dveh srbskih pokrajin? — Ruska politika je bila že takrat predala Bosno in Hercegovino Avstriji na milost in nemilost. Da je ta obe deželi zasedla, se je zgodilo na rusko voljo. To je bilo le še treba s priklopitvijo vidno pokazati.

Nezavisnost od tega avstro-ruskega soglasja pa je nastalo med obema državama še tudi neko drugo soglasje radi položaja na Balkanu, katero se je izrazilo v programu, ki ste ga sprejeli v Münzstegu radi razmer v Makedoniji.

Po turškem prevratu ste stali ne le Avstrija in Rusija, ampak cela Evropa pred preobraženim Balkanom. Svoboda, ki je bila dana Turčiji in odstranitev abdulhamidovske vlade je onemogočila vsako nadaljnje umešavanje tujih oblasti v notranje turške zadeve. Tuji oficirji-reformatorji in finančni kontrolorji so izginili, obnovljena Turčija vrši sama oživljajoče delo po Makedoniji in ta napol izgubljena dežela se dviga. Rusija je tako izgubila mnogo, kajti ta borba ji ni prinesla nobenih vidnih koristi, kakor še nobeden prepis s Turčijo in po priklopitvi Bosne in Hercegovine se je še zdela sama sebi popolnoma prevarjena. Njeni novi interesi so ji namreč veleli, da ne privoli na priklopitev, ker je preslaba, da bi si mogla vzeti istočasno s Avstrijo pripadajočo ji odškodnino. A kaka bode poslednja? O tem se da samo govoriti in ugibati, gotovo pa je, da vse ni daleč od Bolgarije, na katero še ni nikoli pozabila ruska diplomacija.

Slabi notranji položaj Rusije po japonsko-ruski vojski jo ovira, da bi delala kaj uspešnega na Balkanu in dala Bolgariji in Srbiji ono zaslombo, ki bi bila potrebna, da bi bilo možno prisiliti Avstrijo, da opusti vsako misel na Makedonijo in da tako izgine s sveta »iztočno vprašanje«. Ali kolikor se že preo-

LISTEK.

Pomladno jutro.

(Spisal Anton Novačan.)

Jutranja zarja naju je srečala na parobku gozda, odkoder sva videla v dolini budeče se mesto, čula hrušč zgodnjih obrtnikov in pridnih ljudi. Najine oči so bile vlažne od jutranje rose in siloma sva si domišljala, da jočeva nad izgubljeno nočjo, ki je bila za nama v vsej grozoti nočnih blodenj po temnem gozdu, kamor naju je gnalo hrepenenje pričakovanja; tistega vihnarnega pričakovanja, da se pred nama odpre nov svet, novo življenje, ki naju povzdigne nad Boga in prirodu. Gledala sva jutranjo zoro in prišla do spoznanja, da je najino hrepenenje bila lepota. Videla sva lepoto v jutranji zarji in sva menila, da je vse, kar se še-le poraja, lepo. Beli dan in sladka misel, človeško dete in solčni žarek, ki se trga od zlate oble tam na vzhodu, rdečem in trepetajočem v krasoti pomladnega jutra.

In bila sva mirna, in bila sva dobra kot dva jagnjeta, bela jagnjeta z nedolžnimi očmi. Na prhlem hrastovem štoru sva se objela in si videla v očeh prijateljstvo, ki ne vara, krog naju so se budile ptice; zažvižgal je črni, žoltokljuni kos nekje v goščavi, kričavi vrabec je nedaleč od naju ukradel suho bilko in zletel s tarnajočo samico v nedogled. Zapozneli slavček se je oglašal s svojim poslednjim, umirajočim spevom, belolal in hudo, da bi upijal žalosti mehko srce. In Jovo, moj pobratim, je prisluškoval,

sloneč na mojih prsih, slavčev spev mu je odprl staro rano in ob jutranji zarji je izpregovorilo njegovo srce.

Njegova ljuba, ki nosi gosposko ime, ga ne mara več, nikoli ga ni marala. Njegova lepa duša se je opijamiljubezni in dihtečih pomladnih rož, njegovo srce jo je iskalo in jo našlo pod košato lipo, kjer je samovala lepa in gizdava Ela. In od tistega trenutka je blodil s povešeno glavo krog njenega doma, prepeval ji s svojim krasnim glasom otožne podoknice. A nikdar se ni odprlo okno; nikdar se ni prikazala bela roka. Prva kaplja strupa je kanila v razuzdano kupo mladostnega nektarja. Zamislil se je bil in misli so ga ustavile.

— Kaj praviš, zakaj sem se ustavil?
— Glej, kako gasne danica!
— In doli na Posavju se lovijo prvi solčni žarki. . . . Pa zakaj sem se ustavil?
— In cvetke krog naju odpirajo svoje kelihe, jutranja rosa izginja. . . .

— Ela me ni ljubila; kazen za moj greh. . . . Ne vprašaj, kako sem grešil? . . . Poslušaj!

Razgrnil je v spominu svoja otroška leta, ko je razposajeno tekal po ulicah in preganjal pasje potepuhe. Črnemu mucku je ranil nogo, da je dolgo šepal po treh in se izogibal ljudi. Vsi vrabci njegove četrti so se bali gumijeve prače, s katero je streljal kot stari asirski vojščaki. — Zaman se je namakala zanj prožna brezovka, mamice ni poslušal in šibe se ni bal. Desete spomladi se je podal zgodaj zjutraj v gozd, kjer je vse prepevalo, zelenelo, cvetelo. Iz nizkega gostega grma je zaslišal slavca, ki je sedel

na šibki vejici. Legel je na zemljo in se oprezno prilobil do grma. Še nikoli ni slišal takega žgolenja. Slavček je nagnil glavico in s pol odprtimi očmi zrl v košček modrega neba. Zasmilil se mu je žgoleči slavček, ali skušnjava je bila prevelika; tako blizu in taka priložnost. Napel je pračo in kamenček je zabnel, slavček je omahnil in z obupnimi ci ci padel na tla.

Takrat sem se prestrašil in prebledel, ker sem napravil veliki zločin. Slavec ni bil mrtev; kamen mu je raztrgal prsi. Zdi se mi, da sem videl, kako je utripalo njegovo srce. Ves žalosten in potr se mu je odnesel domu in ga položil v perje. Skočil sem v mesto in kupil balzama, da ga rešim smrti. Tri dni sem ga negoval in mu prinašal najrazličnejše hrane, toda ničesar ni hotel jesti in rana se ni zacelila. Tretjega dne popoldne so trepetale njegove trepalnice in kljunček je odpiral, kakor da hoče zapeti. Poljuboval sem njegove žalostne oči in sivkasto drobno glavico, močil mu kožušček s solzami, pa nič ni pomagalo. Umril je proti večeru, ko je zahajalo solnce. . . .

Dolgo sem jokal za njim in ko sem zaspal, so me mučile hude sanje. Beli angelj je stal poleg postelje in mi je žugal s prstom. In ko je izginil beli angelj, je prišel črni muček in sopihajoč stegal svoje kremplje proti meni. Priletela je jata drobnih ptic, ki so se zaganjale v moje čelo. Rdeča, topla kri mi je zalila obraz. Ničesar nisem več videl, le srce me je bolelo. Nikoli ne pozabim tiste noči in tistih sanj, zaman si jih želim nazaj, ne vrnejo se več. . . .

Drugo jutro sem nesel mrtvega pevca k pogrebu. Na prostranem travniku za mestom sem izruval

brazuje Turčija, ruske oči še vedno škilijo na Carigrad. Ona sedaj ne more reševati iztočnega vprašanja, ne more pa tudi odvrniti od tega Avstrije. Je pač križ s tem vprašanjem: Turčija bi morala ostati kakor je, male slovanske države pa neodvisne, ali po domače »ovca cela, volk pa sit«.

To avstrorussko zблиženje pač ne bode trajalo dolgo, kajti ena država drugi ne veruje. Gotovo je, da bo čez par let Rusija, ko se okrepi, sama skušala to prijateljsko zблиžanje — pokvariti. D.

Politična kronika.

POLJSKI KLERIKALCI IN NOVOSLOVANSKI SHOD V SOFIJI.

Krakovski »Glos Nar.« je zelo zadovoljen, da poljskorusski spor onemogoča Poljakom udeležbo na sofijskem shodu in slabi neoslavistično gibanje, ki ne gre klerikalcem prav nič v račun. List pravi med drugim tudi: »Naši jugoslovanski pobratimi (slov. klerikalci in hrvaški frankovci) si morajo biti v svesti že sedaj, da more biti vseslovanski shod brez Poljakov le žalostna komedija.« Torej, bratje v Kristusu, ne udeležite se je! — Menimo s češkimi listi vred, da bode novoslovanski shod tudi brez Poljakov in njihovih »jugoslovanskih pobratimov« dostojna manifestacija, katere se nam ne bode treba sramovati. Za poljskimi šlahiči, Šusteršiči in Franki se ne bode nikdo jokal v Sofiji.

POSL. DR. SYLVESTER O BODOČEM ZASEDANJU PARLAMENTA.

Dr. Sylvester se je izrazil v nekem interviewu o bodočem zasedanju parlamenta sledeče: Že v prvi seji bode predlagala Slovanska jednota poimensko glasovanje o posojilni predlogi vodstva nemških in poljskih klubov so pozvala svoje člane, naj se vsi udeležijo prve seje. Glavno delo v tem zasedanju bode opravljal odsek; treba se bo potruditi, da tudi narodnostni odsek prične s svojim delom. Vesti o bližnjih premenah v vladi so popolnoma neresnične, ker sedaj nikdo ne misli na rekonstrukcijo vlade; tudi oddaja portfeljev češkega in nemškega ministra rojaka ni aktualna. Po posojilni predlogi se bode razpravljalo o proračunu in o železniški predlogi.

DROBNE POLITIČNE NOVICE.

Iz Poštorne. »Narodni listy« poročajo iz Poštorne, da je orožništvo zaprlo tamošnjo češko šolo društva »Komensky«. Vzrok še ni znan.

O nemirih v severni Albaniji poročajo belgrajski listi: Vstaja se vleče vedno bolj proti srbski meji. Turki rabijo proti vstašem topove; na Ipek in Jakovico so že streljali. Turški vojaki sicer zmagujejo, ker so bolj oboroženi, vendar pa je število žrtev zelo veliko. Turška vlada namerava iti do skrajnosti in upor z orožjem čisto zadušiti. Ustaši beže v gore in se tam utrjujejo. Glavni vzrok ustaje so preveliki davki.

Tittoni, bivši italj. minister za zunanje zadeve, pride kot italj. poslanik v Pariz.

Nova Wahrmundova afera. Prof. Wahrmund je imel na shodu »Svobodne šole« dne 27. febr. v Pragi predavanje, v katerem je precej ostro napadal sveto cerkev. Sedaj je upeljalo državno pravdnništvo baje preiskavo proti njemu zaradi prestopka po §§ 300 in 302 (hujskanje proti oblastim in verskim družbam.) —

Dnevna kronika.

v Etnografska (narodnopisna) razstava, prva razstava te vrste na slovanskem jugu, se bo vršila l. 1911. ob priliki II. vsesokolskega zleta v Zagrebu. Priprave vodi vsencilišni profesor dr. Lazar Car.

v Avstrijska skrb za promet (od dne 5. aprila pobirajo avstrijske železnice pri transportih iz ino

majhno jamico in vanjo položil v svileno krpico zavitega slavca. Zasil sem ga s svežo prstjo in mu iz drobnih kamenčkov naredil gomilo, a pračo zalučil po travniku ...

Minola so leta in Ela je postala moja boginja. Samo jedenkrat sem govoril z njo — bilo je ob plotu njenega vrta, ki meji na mestni park — in ker sem bil bil v zadregi, kaj bi ji povedal, sem ji pripovedoval to zgodbo iz otroških let. Z velikim zanimanjem me je poslušala in ko sem končal, je dejala, da sem hudoben človek in da ne bom nikoli srečen v ljubezni.

Imela je prav, zgodilo se je tako. Ona se je omožila za vitkega ali zelo neumnega častnika. Zadnjič sem jo srečal na sprehodu. Še zmirom je lepa in njen pogled še vedno seže do mojega srca. Toda otrok, ki ga vodi za seboj, je bledikast in škrofulozen ...

In po kratkem molku je Jovo vstal in me vprašal:

— Zdaj veš, zakaj sem se ustavil?

— Danica je ugasnila, jutranja zarja pobledele. Solnce plove na nebu, glej, treba nama je oditi ...

In spustila sva se po bregu navzdol, roko v roki, kolikor so naju nesle mlade noge. Prišedši na cesto, sva se še enkrat ozrla na temni gozd, kjer sva v vihnih blodnjah prečela celo noč. Jovan je menil, da se gozd pripravlja k počitku, ker je nemogoče, da bi po tako bogato prečuti noči mogel prenašati solnčne žarke, ki se sipljejo na njegove zelene vrhove ...

Ej, moj prijatelj Jovo je pameten fant in dober pesnik ...

zemstva po 40 vinarjev na vagon »za intervencijo carinskega deklarata«. To je od 1. januarja letošnjega leta že tretja pristojbina, ki je uvedena na novo pri avstr. železnicah.

v Sladkor ceneji na Ruskem. Ker so bile sladkorne cene na Ruskem nad mero visoke, je dovolil finančni minister, da se proda vsa zaloga, ki se jo smatra kot prebitek sladkornega proizvodjanja, na ruskem trgu brez dodatnega davka.

v Halleyovo repatico so v Češki Kamnici na severočeški meji v sredo ob 3/4 na 5. uro zjutraj na jasnem nebu opazovali. Prikazala se je svetla zvezda, obdana od spiralnega svežnja iz žarkov.

v Električni obrat se uvede na švedskih železnicah, ker se je že nasvetovalo, da se pri Pojustfoldu napravi električna postaja, ki jo bodo porabili za obratovanje. Za njo se je obljubilo 21 in pol milijonov in sicer se bode izdalo že to leto 4,915.000 kron.

Dopisi.

Iz Maribora. Že pred velikonočnimi prazniki ste prinesli veselo vest, da se je tukaj ustanovil »Godbeni klub«, ki nabira in združuje domače godbenike v gojitev lepe glasbene umetnosti. Da se postavi ta klub na širšo podlago, sprožila se je misel, osnovati glasbeno društvo, ki naj temelji na uradno dovoljenih pravilih. Ta pravila so že sestavljena in tudi c. kr. vladi v potrjenje predložena. Godbeni klub pa dela do uživotvoritve društva marljivo na pripravah za veliki koncert, ki se bode vršil začetkom majnika in sicer še pred binškošmi. Za izvajanje fino izbranega sporeda se shajajo že sedaj godbeniki k vajam in se trudijo, da bode koncert podal poslušalcem nekaj dovršenega in v taki obliki, ki je naše narodno občinstvo do zdaj ni zlahka čulo. Podrobni program objavili bomo pozneje, obsegal bode klasične, moderne in narodne glasbene točke najboljših skladateljev, kakršni so Mayerbeer, pl. Weber, Smetana, Haydn, dr. B. Ipavec, Parma in dr. Zato se godbeni klub nadjaja prijazne in mnogobrojne udeležbe tembolje, ker je s to prireditvijo združen tudi dobrodelni namen. Mariborska dijaška kuhinja je jako potrebna podpore, ker mora skrbeti za vedno rastoče število ubogih, a pridnih dijakov, zato se bode del dohodkov porabil v omenjeno svrhu. Ob enem pa je želeli, da bi z dobro vspelimi nastopom in zanimanjem narodnega občinstva bila trdno podprta moralna moč tega za naš narod potrebnega podjetja. Za krasno umetnost vnetim Slovincem bode to najspodbudnejše priznanje njihove požrtvovalnosti in njih truda. Več spretnih godbenikov je obljubilo sodelovati, a dobro bi bilo, da bi se jih še kaj priglasilo.

V jutrišnji številki prične izhajati znamenita humoristična povest češkega pisatelja Ignata Herrmana: Oče Kondelik in ženin Vejvara. Prestavil je to delo z avtorjevim dovoljenjem za »Nar. Dnevnik« Stanko Svetina.

Štajerske novice.

a Belokranjska železnica in slov. klerikalci. Znano je, da so se klerikalci leta 1907 izgovarjali za svoje glasovanje v prid škodljivi nagodbi z Ogrsko s tem, da se bode gradila nova železnica iz Dalmacije preko Karlovca na Kranjsko. Slikali so z najživejšimi barvami vse dobre posledice te zveze in obljubljali Kranjcem upravljalce čase po dograjenju železnice. Toda Madžari so si mislili: da je le nagodba v žepu — drugo nas pa nič ne briga. Včerajšnji »Slovenec« bridko toži, kako so Ogrji našo ljubo Avstrijo pri tej železnici opeharili, ker je sedaj nočejo — graditi, in poziva kranjski dež. odbor, klerikalne poslance in celi svet na pomoč. Hat — kaj stavimo, da se bodo v Budimpešti opeharjenim Avstrijcem in slov. klerikalcem samo smejali. Zum Schaden den Spott. — Na ta »uspeh« je »najvplivnejši klub v avstr. parlamentu« lahko očitno ponosen. No — eno tolažbo imajo lahko klerikalci: njihovo volilstvo se še danes da vleči za nos do mile volje.

v Na shodu v Planini se je sprejela glede obstrukcije v štaj. dež. zboru sledeča rezolucija: »Naj vstrajajo naši poslanci v obstrukciji tako dolgo, dokler se ohola nemška večina ne izpametuje«. Na shodu so govorila Jankovič in Pišek. — V Planini mislijo torej o nadaljevanju slov. obstrukcije v Gradcu drugače ko v Mariboru. Dr. Korošec ne bode Jankoviču za to rezolucijo hvaležen.

a Celjska nemškonacionalna klika proti nemškemu podjetniku. Pred nekaj leti je sklenil celjski občinski odbor oddajati javne stavbe in gradnje potom razpisa. Sedaj misli mesto v najkrajšem času graditi otroški vrtec; stroški so proračunani na okroglo 30 tisoč kron. Stavbenika Kaiserja in Rotha se je sicer formalno pozvalo, naj vložita svoje oferte, v resnici pa se je delo že oddalo stavbarju Lindauerju in sicer pri čašah penečega šampanjca. Tako varuje nemškonacionalna klika koristi lastnih pristašev in volilcev.

Iz Celja. Včeraj se je vršila v drugi instanci obravnava v znani častni aferi med gg. učitelji na slov. okoliški šoli in p. Rantašo. Sodišče je potrdilo prvo obsodbo, ne zaradi tega, kakor da bi se p. Rantašu dokaz resnice posrečil temveč ker so bili sodniki mnenja, da je Rantaša izpovedal kot priča obtožene trditve v dobri veri, za kar sploh ni treba dokazati resnice. P. Rantaša se je za sedaj zmuznil, pa vrč hodi tako dolgo k studentu, dokler se ne ubije.

a Iz Celja. Kdor želi še imeti letos izišle knjige »Matiče Hrvatske«, se naj oglasi pri poverjeniku dr. Jurju Hrašovcu, olvetniku v Celju.

a Ambrožičeva blamaža. Vodja celjskega mestnega urada dr. Ambrožič je obsodil poslovodjo Zvezne trgovine g. Jagra radi prestopka obrtnega reda, češ, da je nedovoljeno prodajal knjige, na K 5— globe. G. Jager se je pa pritožil na namestnijo, katera je obsodbo razveljavila, ker so bili dokazi za prestopok nezadostni. Zopet lep dokaz juridičnih zmožnosti dr. Ambrožiča.

a Šolska vodstva opozarjamo, da so doseđani šolski zvezki še veljavni za letos in drugo leto. »Zvezna trgovina« pa ima tudi nove v zalogi in lahko vsakomur na zahtevo postreže z njimi.

a V večjem mestu na Slov. Štajerskem bi se lahko naselil slovenski mesar. Moral bi biti soliden in konkurence zmožen. Pojasnila daje naše uredništvo. Pismena pojasnila dobe samo tisti, ki prilože znakmo ali dopisnico za odgovor.

a Za družbo sv. Cirila in Metoda je nabral g. Bog. Vabič iz Ptuja v veseli družbi pri g. Golobu na Vurbergu K 3—. Iskrena hvala!

a Iz deželnega šolskega sveta. Imenovan je za def. učitelja in voditelja na ljudski šoli v Žusmu g. Avg. Rožman. Definitivno so nastavljeni gospodje in gospodične: v Št. Petru pod Sv. gorami Rozalija Žolgar, v Kozjem Marija Šket iz Olimja, v Kapelah začasno upokojena Anica Pfeifer, v Rajhenburgu Melhijor Rizmal, v Zabukovju Ana Pirc-Gabrič.

a Podučni shod Hmeljarskega društva v Žalcu se vrši v nedeljo, dne 10. aprila ob 3. uri popoldne v petrovski šoli. Razpravljalo se bode o pravilni rezi, o selekcijoniranju in gnojenju hmelja itd.

a V Grižah priredi prih. nedeljo, 10. aprila ob 3. uri popoldne pri Prazniku Zveza slov. napr. mladine društveno poučno zborovanje. Govorijo dr. F. Lipold, urednik Lešničar in dr. Griška mladina in tovarštvo iz okolice je vljudno vabljen. Želeti je, da pridejo tudi stariši in odrasli somišljeniki k zborovanju. Mladinski pozdrav!

a Volitve v šmarski okrajni zastop se vrše 26., 27. in 28. t. m., in sicer 26. za veleposestvo, 27. za trge in 28. za kmečke občine.

a Iz Zidanega mosta. Ob priliki ustanovitve podružnice jugoslov. železniških uradnikov je nabrala v gostilni g. Juvančiča pod geslom: »Živela cirilmetodarija« gspdc. Hedica Jakšetova K 44—. Iskrena hvala!

a Iz Trbovelj se nam poroča: Stavka je prenehala, v rudniku so delo zopet pričeli. Stavkujoči se potem posebnega odbora pogajajo z družbo. Popolnega miru še ni pričakovati, ker so delavci sila razburjeni. Poleg zboljšanja plač zahtevajo delavci odstranitev dveh obratnih vodjev, inženirjev Wernerja in Martinija. Ko pridejo vsi vzroki na dan, je upati, da poseže vmes rudarska oblast.

a Iz Trbovelj. Upati je, da delavec J. Bratun, ki se je predvčerajšnjim ponesrečil, vendarle okreva.

a 7. izkaz radovoljnih darov »Sokolu« v Hrastniku (za »Sokolski dom«). Po 20 K so poslali: Gdč. Slavica Ježovnikova, Velenje (blok št. 40, 70), Hrvatski Sokolski Savez, Zagreb (121, 122), Sokol, Ljubljana (110, 111), g. J. Plantan, Ljubljana in g. E. Kramer, Spljet. — Trboveljski Sokol na zletu v Hrastnik 13 K 10 vin., g. Ferd. Roš ml. (blok 7) 11 K, g. Fr. Roš (28) 10 K 10 v. Po 10 K: g. J. Mejač, Ljubljana, g. dr. Slanc, Novomesto, g. R. Matejka, Trbovlje, gg. mariborski učiteljskiščeniki za (blok 176), g. Fr. Šepic, Konjice (214), Sokol, Kostanjevica (44) in Sokol, Boh. Bistrica. — Po 5 K: g. J. Mešek, g. P. Magdič, g. prof. A. Tavčar, g. dr. Švigelj, g. Ed. Kavčič — vsi v Ljubljani in g. J. Uršič v Brežicah. — G. A. Preskar, Ljubljana in g. E. Sorčan po 4 K, gdč. J. Kopal, Vrhnika, g. Zadravec, Središče, g. M. Pajk, Ljubljana, g. R. Rus, Kranj po 2 K in g. L. Šebenik, Sp. Šiška 1 K, skupaj 251 K 20 v. Iskreni sokolski nazdar vsem blagim rodoljubom kliče — odbor. — V 6. izkazu sta vsled pomote

izostala g. Avg. Ludvik, Zid. most in g. C. Vrtovec, Lokavec, ki sta poslala po 5 K. Priserčna hvala!

v Iz Ptuja. 60 letna, nekoliko slaboumna gostačica Marija Kranjc se je zastrupila 5. tm. z raztopino, napravljeno iz vžigalic. Ko je došel zdravnik, je bila ženska že mrtva.

a Iz Ptujске gore. Poziv našega spoštovanega župana, da se naj zgornje haloške občine potegujejo za nabore na Ptujski gori, je ptujске nemške meščane silno zbedel. Ne moremo pomagati! Nasilstvo ptujске policije proti slovenskim nabornikom presega že vse meje. Vaš dopisnik je videl nabore v Gradcu in drugih nemških mestih, fantje so nosili nemške trake, vriskali in peli — pa nikjer ni prišlo komu na um, da bi jih zaradi tega zapiral in napadal. V Ptujju je bilo seveda drugače; posledica narodnega sovraštva nemških meščanov, ki od nas živijo, je to in ničesar drugega. Mi se prav radi Ptujja izognemo in dosegli bomo tudi nabore na Gori, to je gotovo. In če se „Štajerčev“ urednik ter Ornig postavit na glavo! Zakaj bi pa nosili svoj denar nemškemu trgovcu in krčmarju, rabimo ga tudi v našem trgu za domače ljudi!

v Ljutomersko dirkalno društvo priredi v nedeljo dne 24. aprila spomladansko dirko. Za zmagovalce so določena bogata in krasna darila. — Udeležbo je naznaniti do 10. apr. g. Al. Krajncu v Ljutomeru.

v Umrl je pri Sv. Jurju na Ščavnici Janez Korošec, oče drž. posl. dr. Korošca N. p. v m.!

v V Pesnici nad Mariborom bi se morale vršiti že davno občinske volitve, ker so bile zadnje, kakor poroča „Sl. G.“ že l. 1906. Toda mariborsko okrajno glavarstvo jih ne razpiše. Veselilo bi nas, ako bi poročal „Sl. G.“, da mislijo mariborski duhovniki tudi kaj storiti za to, da bodo prihodnje občinske volitve boljše potekle ko zadnje.

»Slovanska čitalnica« v Mariboru priredi v nedeljo 10. aprila t. l. koncert z zelo zanimivim, raznovrstnim vspremem v veliki dvorani »Narodnega doma«. Začetek točno ob 8. uri zvečer.

Druge slov. dežele.

a Slovenci na Reki imajo v nedeljo 10. tm. ustanovni občni zbor slovenskega društva. Reških Slovencev se šteje na 6000.

a Delavske hiše v Ljubljani. Ljubljanski občinski svet je v seji dne 6. tm. sprejel predlog, da se zadi za kurilnico drž. železnice sezidata 2 novi hiši po 2 nadstropji za 36 strank.

a 75-letnico rojstva je slavil 6. tm. v Trstu znani mecen Jos. Gorup p. Slavinski. Njegov sin Kornelij, veleposestnik v Trstu, je ob tej priliki dal 6000 K za ustanovo, iz katere obsti bi se naj ustanovili 3 štipendiji po 100 K za učence slov. trgovske šole v Trstu.

a Točnost naših oblasti slika v „Edinosti“ nekdo, ki je pri zadnjih deželnozborskih volitvah na Goriškem določen za zapisnikarja. Za 7 ur dela so mu obljubili 3 K, ki jih pa, dasi je pobotnico podpisal že pred 4 meseci še danes ni dobil.

a Nenavadno maščevanje. V Kaštelirju v Istri je hči nekega kmeta porodila nezakonsko dete. Kmet je zaradi „sramote“, ki je stem prišla nad njegovo hišo, sklenil se maščevati. To je storil s tem, da je hčerkinega otroka na dvoje presekal. Divjaka so zaprli.

a Požar v Medvodah. Kakor se sedaj poroča, škoda po požarju v papirnici na Virju ni tako velika kakor se je prvotno cenilo, in da bo pokrita z zavarovalnino.

a Pri volitvah v bolniško blagajno v Trstju na Gorenjskem so zmagali Slovenci in je upati, da zdaj pride tja slovenski zdravnik, kar bo za okraj velikega pomena.

a Rop v cerkvi. V župno cerkev v Senožečah so v noči od 6. na 7. tm. vlomili tatovi in odnesli dragocenosti v vrednosti krog 2000 kron. Tatovi so brez sledu izginili.

Narodni gospodar.

Naše vinarsko združništvo.

Konec.

Načeloma se zahteva pri nakupnih in prodajnih zadrugah, da morajo vsi združniki tržiti le z zadrugo, le tam kupovati potrebščine oziroma le tam oddajati pridelek. To zahtevo je stavilo c. kr. poljedelsko ministrstvo tudi na celjsko vinarsko zadrugo. Ustreči ni bilo mogoče. Sklicujem se zopet na l. avstrijski združni kongres iz leta

1906. Že imenovani tirolski poročevalec je zahteval, da mora v vinarski zadrugi vsak združnik spečavati svoj pridelek le potom zadruga. Neki dr. Pogačnik iz Istre pa je zahteval za »južne dele monarhije« izjemo, češ, da se prideluje v teh pokrajinah vino v tako velikanskih množinah, da bi nikakor ne bilo mogoče strogo izvrševati načela o »prisilnem zalaganju«. Tozadevna rezolucija je bila sprejeta. Istrski poročevalec gotovo ni imel v mislih podjetja s tako obširnimi teritorialnim delokrogom, kakor je »Prva južnoštajerska vinarska zadruga v Celju«, vendar se sme tudi slednja poslužiti te izjeme. V čem obsti naša vinska kriza? Med drugim v tem, da sploh ni povpraševanja po pridelku štajerskih vinorejcev. V takih razmerah moramo biti zadovoljni, če se sploh zglašuje kupec pri naših vinorejcih. Zadruga sama pa, ki je vsled popolnoma izjemnih razmer v naši zasebni vinski trgovini navezana na to, da si pridobi v prodaji na drobno krog stalnih odjemalcev, v početku svojega poslovanja še sploh ne rabi mnogo vina, ker je krog odjemalcev še majhen. Kakor hitro pride do tega, da bo zadruga potrebovala letno že velike množine, potem pa bo seveda neobhodno potrebno, da se tudi ona postavi napram svojim združnikom strogo na stališče »prisilnega zalaganja«. To se bo moralo zgoditi tudi, ako bi tako postopanje zahtevali oziroma medtrgovino, česar pa danes še ni.

V nakupnih in prodajnih zadrugah se mnogo govori o komisijonelnem posredovanju nakupa in prodaje. Tudi v našem vinarskem združništvu se je ta izraz že mnogokrat rabil. Toda stališče posredovalne prodaje je v vinarskem združništvu napačno. Najbolj napačen in ničvreden pa je tisti način posredovanja, o katerem se največ govori in ki se razvija tako, da naj bi vsi vinorejci naznanili zadrugi množino in cene svojega vina, morebiti bi ji izročili tudi vzorce. Zadruga išče odjemalce in daje združnikom naročila na odpošiljatev. Tako postopanje je brez vrednosti. Pri tem načinu posredovanja bi prišlo v 99% vseh slučajev do preprirov, ker bi vinorejec pismeno naročilo zadruga le v redkih slučajih izvršil popolnoma pravilno. Možno bi bilo to posredovanje le pri velikih vinorejcih, ki imajo izborno kletarstvo, dobra, zdrava vina in na katere se je mogoče zaneseti, da bodo pošiljatev odpravili res v smislu naročila. S tem slednjim načinom posredovanja se bo celjska vinarska zadruga še pečala. Tretji način posredovanja bi bil ta, da združniki vložijo svoja vina v skupne zadrugne kleti, plačilo pa dobe še le po dovršeni prodaji. Do prodaje bi dobili predujem. Ta način posredovanja je prekomplikiran in bi dal mnogokrat povoda k nepotrebnim preprirom med zadrugo in združniki. Razun tega je ta način v mnogih slučajih nemogoč, ker mora vinska trgovina — in tusem spada tudi »Prva južnoštajerska vinarska zadruga v Celju« — potom mešanja enotnih vin ustvariti enotne tipe, ki odgovarjajo okusu posameznih konzumnih okolišev.

C. kr. poljedelsko ministrstvo je, kakor sem že omenil, zahtevalo »prisilno zalaganje«, izreklo se je proti prodaji na drobno in je nasvetovalo posredovanje prodaje. Zadruga ni ustregla v nobeni točki. Opozarjam, da se peča graška »Zveza kmetijskih zadrug na Štajerskem« že več let z zadrugo prodajo vina, a ne pozna nikakega »prisilnega zalaganja« od strani združnikov, prodaja vino na drobno in odločno odklanja vsako posredovanje prodaje. In vendar prospeva to podjetje prav izborno. Ne vem, zakaj bi se tega uspešnega načina ne smela poslužiti tudi celjska vinarska zadruga?

Vina kupuje za zadrugo posebna pokuševalna komisija. Komisija ne ve, čegavo vino pokuša, še le ko je cena določena, naznani predsednik komisije ime vinorejca. Na ta način je popolnoma neosnovano vsako predbacivanje, da postopa zadruga pri nakupovanju vin pristransko. Dobro vino se vzame, slabo pa odkloni, to je najvažnejše merilo. Ako pa je ponudb preveč, potem se ozira zadruga v prvi vrsti na male in še le v drugi vrsti na velike vinogradnike. Dosedanje poslovanje pri nakupovanju vina je pokazalo, da je kletarstvo pri naših vinogradnikih v izredno mnogih slučajih še zelo pomanjkljivo. Tusem spadajo posebno mnogi srednji in mali vinogradniki. O tem sem že razpravljal v zadnjem »Slovenskem kmečkem koledarju« (izdala »Narodna založba v Celju«) in sem prišel tam do zaključka, da bo treba poskusiti s krajevnimi kletarskimi zadrugami, ki bodo vzprejemale od svojih združnikov vse grozdje in opravile potem vsa kletarska dela. Na ta način bi bilo kletarstvo dobro, ker bi zadruga lahko nastavila veščake, česar posamezen, posebno še majhen vinogradnik ne more storiti. Razuntega bi prihajala potom te zadruga iz posameznih krajev enotna vina, medtem ko je danes v vsakem kraju dva- do trikrat toliko raznih vin, kakor je vinogradnikov. Taka krajevna kletarska zadruga bi torej vino samo pripravljala, prodajo vina pa bi oskrbovala osrednja vinarska zadruga, katere delokrog bi se raztezal po celem Slovenskem Štajerju. Popolnoma podobno organizacijo ustvarjajo vinogradniki na Hrvaškem in Slavonjskem. Potrebno bo pač, da prejalislej poskusimo tudi štajerski Slovenci s takimi krajevnimi kletarskimi zadrugami. Na Tirolskem in

v Nemčiji se obnesejo prav dobro. Organizacija slovenskega vinarskega združništva bi bila s tem močno izpopolnjena.

Važno ulogo igra pri tako velikem podjetju, kakor je »Prva južnoštajerska vinarska zadruga v Celju«, tudi vprašanje kapitala. Načeloma zastopajo zadrugarji stališče, da morajo zbrati take zadruga že potom deležev precejšnjih sredstev, da ne bodo že takoj od začetka popolnoma navezane na izposojila. Pri nas je bilo pri določevanju deležev upoštevati okolnost, da večina slovenskoštajerskih vinogradnikov nima odveč sredstev na razpolago, osobito ne v tej dobi vinske krize. Deleži so morali torej biti nizki. Določila se je visokost 10 K. Zaveza je dvajsetkratna. Določilo se je, da mora vplačati vsak združnik najmanj eden delež. Tekom prvoletnega poslovanja pa se je izkazala potreba, da vplačajo oni, od katerih odvzame zadruga večje množine pridelka, tudi večje število deležev. Načelstvo bo torej na podlagi tozadevnega razgovora na zadnjem občnem zboru sestavilo nekako škalo za vplačevanje deležev. Ves ta denar iz deležev, kakor tudi izposojila, tvorijo obratni kapital. Važno je namreč, da zadruga v poslovanju ni investirala ničesar, temveč sije potrebne kleti najela. Najete kleti ima sedaj v Gaberju pri Celju in na Bizeljskem, dobila si jih bo pa tudi v centrih drugih vinskih okolišev. Znano je namreč iz izkušenj pri drugih narodih, da pomeni pogin za združna nakupna in prodajna podjetja, ako investirajo velike kapitale v stavbe precej v začetku svojega poslovanja, ko še nimajo nič lastnega premoženja in ko imajo še prav skromen trgovski delokrog, tako da ni mogoče kriti obsti in režij tako velikih investicij. Vinarska zadruga je investirala le najpotrebnejše: za posodo in kletarsko opravilo. Tudi to kaže, da posluje premissljeno in previdno.

To so poglavitve točke, do katerih nas dovedejo izkušnje prvega leta. Celjska vinarska zadruga bo raztegnila svoj delokrog na celo Spodnještajersko in bo v svojem poslovanju postopala vedno kolikor najbolj previdno, kar je v interesu svojih združnikov tudi dolžna storiti. Želeti je le, da bi si pridobila v vrstah vinogradnikov vedno več prijateljev in združnikov, da bi pa pristopali tudi drugi, ki so poklicani varovati koristi našega vinogradništva, pred vsem kmetijske podružnice in naši denarni zavodi. Upoštevati je treba, da rabi zadruga radi tega, ker postaja njen trgovski delokrog od dne do dne večji, tudi vedno več kapitala. Ako bodo rojaki v tem trenutku podpirali podjetje s potrebnim zaupanjem, potem mu je brezdvomno zagotovljena prav lepa bodočnost v trajno korist vsega našega vinogradništva!

Miloš Stibler.

v Prva češka splošna delniška družba za zavarovanje na življenje v Pragi je imela tekom leta 1909 prejemkov skupno 1,722.818 K 46 vin; zavarovane svote znašajo 36,496.994 K 06 v. skupno premoženje pa je naraslo na 6,847.231 K 33 v. Te številke kažejo gotovo lep napredek tega zavoda. Družba je dobila lani 3448 ponudb za K 13,781.000 zavarovane svote; — sprejela je za 10,025.114 K. Za prijavljene škode je izplačala 272.303 K. Čistega dobička za lani je 100.567 K 65 vin.

v Državni monopol na petrolej je v principu že menda zavržen, ker v državah, ki same mnogo producirajo, tak monopol le malo nese. Pač pa se resno misli na državno kontingentiranje, kakor obsti pri žganju. — Prodaja za tuzemstvo bi se omejila in porazdelila na posamezna podjetja; za vsako prekoračenje kontingenta bi se plačal večji potrošni davek. Z omejitvo prodajnega kvantuma za tuzemstvo in s pomočjo visokih carin za inozemske produkte bi se lahko v tuzemstvu nastavile take cene, da bi bil mogoč eksport za nizke cene in uspešen konkurenčni boj zoper ameriški trust. Tako bi se tuzemsko petrolejno industrijo podprlo, ne da bi pri tem morala država financijelno krvaveti.

v Enketa o avstrijskih produktivnih silah. Jeseni t. l. se namerava s pripomočjo države prirediti enketa o produktivnih silah Avstrije; predložena bodo tri glavna vprašanja: 1. Ali more Avstrija z domačim kmetijstvom in gozdarstvom kriti lastne potrebe, in če ne, kako bi se mogel kmetijski obrat do te mere intenzivirati? 2. Vsled katerih momentov je avstrijska industrija glede svoje storilne sposobnosti na svetovnem trgu na škodi in ali ti momenti zabranjujejo tudi produkcijo v tuzemstvu? 3. Kakšno je razmerje finančnega kapitala (bank) h kmetijski in industrijski produkciji? — Pri enketi se bo govorilo tudi o gospodarskopoličnih diferencah med kmetijstvom in industrijo in se bo razmišljalo o sredstvih, kako bi se te diference omilile. Ker se bodo enquete udeležili agrarni in industrijski politiki, je pričakovati zanimive diskusije.

v Zavarovanje zoper brezposelnost. Od 18. do 21. sept. tl. se vrši v Parizu mednarodni kongres, ki se bo bavil posebno z vprašanjem zavarovanja zoper brezposelnost. Dozdajni tozadevni poskusi niso imeli uspeha. Prvotno se je skušalo oživotvoriti komunalna zavarovanja (Bern 1889, Kolín 1896 in St. Gallen 1895), vendar so nastale prevelike tehnične težkoče. Sedaj stoji bolj v ospredju takozvani Auter-sistem (od Louis Var-

leza); več mest v Belgiji in na Nizozemskem pa tudi na Nemškem, ter državne uprave na Francoskem, Norveškem in Danskem so si ta sistem prisvojile. Obstoji v tem, da dobijo strokovne organizacije delavcev komunalne ali državne prispevke za podpore v slučajih brezposelnosti. — Delavci so baje s tem načinom zadovoljni, z druge strani se pa smatrajo ti prispevki za podpiranje politično bojnih organizacij delavstva.

Društvene vesti.

v Zahvala. Podpisani odbor „Slov. del. podp. društva v Celju“ se tem potom iskreno zahvaljuje vsem, ki so mu za društveno prireditve 3. tm. v Sokolskem domu prispevali bodisi v predmetih za dobitke bodisi v denarnih darilih za prireditve kavarne, dalje vsem, ki so kakorkoli pripomogli k uspehu prireditve: v prvi vrsti sl. „celjskemu pevskemu društvu“ za uprizoritev igre „Starinarica“, posebej gospe dr. Kalanovi, ki je vodila priprave za igro; dalje g. Salmiču ter gđc. Dori Bergmanovi za uprizoritev dvospeva „Spoved“, in istima ter sl. diletantom za uprizoritev parodije: Mlinar in njegova hči; gđc. Mel. Sernečevi in Jož. Gregorinovi za spremljanje na pijanu; vrlemu društvenemu pevskemu in tamburaškemu zboru ter njih vodji g. V. Jugu za koncertne točke; gospe Spindlerjevi, gđc. Treziki Gregoričevi in g. Kramarju za spretno vodstvo kavarne; gđc. Sl. Grilčevi, M. Vltavsky in Treziki Gregoričevi za prodajanje srečk; sl. društvu „Sokolski Dom“ za prepustitev dvorane, g. R. Ropasu, ki nam je posodil za ta večer piano, ter vsemu sl. občinstvu, ki nas je posetilo. Želimo, da bi na vseh naših prireditvah bilo v tako obilnem številu zastopano. — Odbor „Sl. del. pod. društva v Celju“.

Obrambni vestnik.

v Za Ciril-Methodov obrambni sklad so se nadalje prijavili sledeči p. n. gg. 648. Rudeča marla iz Pulja (plačala 200 K); 649. Vrtovec Josipina trg. soproga v Tolminu (plačala 40 K); 650. Podruž. družbe sv. CM v Dornbergu (plačala 50 K); 651., 652. Podruž. družbe sv. CM v Grospljah (plačala prvi kamen z 200 K — na drugi kamen poslala K 20'80); 653. Mala Stanka v imenu mozirske mladine (plačala 100 K); 654. Županstvo Kokarje; 655. Županstvo občine Podgora pri Gorici (plačala 200 K); 656. Posojilnica v Črnomlju (plačala 200 K).

o Amerikanci za družbo sv. Cirila in Metoda. Iz ameriških časopisov smo posneli sledeče: „Ostuden članek in napad na Ciril-Methodovo družbo, priobčen v ljubljanskem „Slovenca“, pod okriljem znane Bonaventure, je vznemiril tudi naše ameriške rojake. Prav lep odgovor prejemo od raznih strani in naselbin v obliki ustanovitve novih Ciril-Methodovih podružnic. Zadnje dni se je osnovala v Superior Wyo. nova podružnica št. 25, tej sledi podružnica št. 26 v Rock Springs, Wyo., kjer je že izvoljen tozadevni ustanovni odbor. Seveda nočejo zaostati tudi rodoljubni rojaki države Wisconsin na tem narodnem delu. Poroča se nam iz Milwaukee, da je prav sedaj ondi zanimanje za novo podružnico št. 27 veliko. Želeti bi bilo še več takih zavednih naselbin in to bode res najboljši odgovor „Cirilmetodariji“. Zanimanje za našo družbo sv. C. in M. je postalo med našimi rojaki v Ameriki prav veliko. V 9 mesecih so ustanovili Amerikanci 27. podružnic, ki štejejo skupaj nad 1000 članov; poslali pa so družbi v tem času 2200 K. Gotovo lep uspeh. Kakor čujemo, se dela v New Yorku neumorno za priredbo velikega koncerta v korist družbi sv. Cirila in Metoda.

o Promet narodnega koleka je postal v zadnjem času manjši. Kaj je temu vzrok?! Vse rodoljube opozarjamo, da ima družbina pisarna sledeče vrste koleka: „Narod sebi“, „Muta“, „Št. Ilj“ in „Ptuj“. Prosimo zopet stare agilnosti v prid družbi.

Književnost.

v VI. zvezek „Pravnikove“ zbirke. Ker se ta zvezek dotiskuje in pojde skoro v vezanje, je umestno, da kratko opišemo njegovo vsebino. Nad 40 tiskovnih pol obsežna knjiga se deli v 3 zase ločene dele. V prvem delu je notarski red z vsemi dotičnimi predpisi in razzodili do zadnjega časa. Notarski red je prevel še France Levstik, ni torej treba povdarjati, da se čita prav kakor izvornik in da živo spominja na izklesan slog našega nesmrtnega stilista, h kateremu se vračajo naši najboljši prevajalci in pravniški pisatelji. Urednik je za nekatere manj navadne izraze v pripomnjah dodal one, ki jih rabimo sedaj, da se ne more nihče motiti o njih pravem pomenu. K posameznim določilom se je privzelo tudi mnenje znanih strokovnjakov, n. pr. M. Reicha, in vso tvarino, ki obsega brez abecednega kazala polnih 10 pol, je pregledalo in popolnilo več domačih notarjev, tako da o njej slišoh ne poznamo enako dovršene priročne knjige.

Drugi del, ki je urejen enako kakor prvi, obsega ces. patent od 9. avg. 1854 — **zapuščinski patent** — približno 14 tiskovnih pol, vrhu tega pa devet dodatkov: županstvom izročeni posli sodišč, red za javne dražbe, odstotek za uboge, proglašanje mrtvim, amortizacija listin, zapuščine inozemcev, polaganje vrednostnih papirjev pri bankah, nalaganje gotovine varovancev v hranilnicah in v poštni hranilnici ter obširen sestavek o zapuščinskih pristojbinah. Tudi ta del ima obširno stvarno kazalo po abecednem redu v slovenskem in hrvatskem jeziku.

Tretji del vsebuje na istinačin urejene občne predpise o **sodnih depozitih** (polcžbah) in pa za depozitni urad v Trstu še posebej. Ta del je važno dopolnilo prvima dvema, kajti depozitne knjige so v gotovih mejah javne tako, kakor zemljiške knjige ali trgovinski registri. Tudi tu je posebno stvarno kazalo. Vsa knjiga je za nas velike vrednosti in ne bo v prid samo slovenskim pravnikom, občinskim in župnim uradom, temveč vsakemu Slovencu, da se iz nje točno pouči, kadar treba. — Tisek knjige je vzoren in čistejši kakor pri prejšnjih zvezkih, cena vezani knigi 7 K je manjša, kakor za enake nemške knjige, ter čudno je, da se za njo ni oglasilo več predplačnikov, za katere se je cena nastavila samo na K 5'26. „Slov. Pravnik“.

Po svetu.

a **Zmaga čeških obrtnikov v Brnu.** V za drugi stolarjev, rezbarjev in podobnih obrti v Brnu so zmagali češki obrtniki z 48 proti 40 nemškim glasovom.

a **Nagec na ulici.** Po Schönbrunski cesti na Dunaju se je sprehajal v terek čuden patriot. Hodil je nag, z vojaško klapo in golo sabljo sem ter tja in se v zmešanih besedah navduševal za domovino. Policija ga je seveda takoj prijela in ga podučila, da človeku ni dobro biti prevelik patriot — ker se mu lahko zmeša.

a **Krvoprolitje v cerkvi.** V Wytitah je prišlo do krvavega pretepa v cerkvi med Litvini in Poljaki. Bratje v Kristusu so se tako gnjavili, da so morali priti ruski obmejni stražniki in streljati. Govori se, da je več mrtvih in mnogel ranjenih.

a **Dve ladji ste trčili na Donavi v terek druga ob drugo in sicer tovorna ladja „Semlin“ in osebna ladja „Hableany“.** Obe vozili ste precej poškodovani. Krivda pade na poveljnika osebne ladje, ker je obedoval in za ta čas ni poskrbel za dostojno zastopstvo.

a **Tatvina v muzeju.** Iz Chemnitze poročajo, da je nekdo iz tamošnjega muzeja ukradel edno Corotovo in edno Kühenovno sliko. Za tata se ne ve.

a **Ruski oficirji.** V Petrogradu so zaprli dva poročnika, ki sta bila opremljena z razbojniškim in tatovskim orodjem in sta hotela oropati nekega juvelirja za 20.000 rubljev. Kavalirja sta rabila denar za veselo življenje.

a **Za ponesrečence v Ōkoritu** je podaril cesar 30.000 K iz svojih sredstev.

a **Zopet atentat v Egiptu.** Ko je stopil policijski komandant v Kahiri v nedeljo v svoj urad, ga je poskušal nekdo ustreliti, a samokres je odrekel. Predno je mogel atentator drugič poskusiti, so ga že prijeli in zaprli. Pravijo, da je omenjeni človek prišel še le nedavno iz ječe.

Zopet kože v Pragi. Včeraj so spravili trgovskega uslužbenca Liebena v izolirano barako neke bolnišnice v Pragi, ker je zbolel na kozah. Njegov brat je pa že pred časom od njih ozdravel. Tudi sestra je bila bolna.

Krivotvoritelji denarja na Španskem. Zdi se, da si pridobivajo na Španskem takozvani »boljši« krogi postranski zaslužek s ponarejanjem denarja. Nedavno so zaprli v Cadixu vojvodo Benavente, sedaj so pa zalezli sodnika Florijana Maroto, ki so ga tudi že pripravili v Valladolidu. Izdal se je, ker je pri nekem nakupu plačal z 92 ponarejenimi pezetami. V njegovem stanovanju so še našli mnogo snovi za ponarejanje denarja.

Etna še bljuje. Izbruh Etne je vedno močnejši. Glavni potok lave se sedaj pomika že s hitrico 10 metrov na uro proti kraju Cisterna regina ter uničuje polja in oranžve in oljkine gaje z vinogradi vred. Lava, ki je 9 do 20 metrov visoka, je od ceste Belpasso-Nicolosi samo še 200 metrov oddaljena. V glavnem žrelu se je več pečin zrušilo. Na vseh straneh Etna se vidijo velikanske razpoke in z gore teče 16 kilometrov dolg žareč veletok.

7 milijonov ukradenih. List »Kerol« objavlja senzacionalne novice o poneverjenju 7 milijonov, ki so si jih prisvojili politiki in uradniki v Pireju. Denar je bil pripravljen za novo pristanišče. Vojaki so pa ukradli večjo pošiljatev patron, ki so bile ravno prispele iz Avstrije.

Najnovejša brzojavna in telefonična poročila.

VOLILNO GIBANJE NA OGERSKEM.

Budimpešta, 8. aprila. Volilno gibanje je v polnem teku. Kolikor se da soditi, bode izvanredno viharo. Včeraj je imel Justh na nekem banketu v Temesvaru govor, v katerem je izvanredno ostro napadel Franca Košuta, katerega je obdolžil, da je sklenil z vlado tajni pakt glede volitev.

MANEVRI ANGLEŠKE VOJNE MORNARICE NA SEVERNEM MORJU.

London, 8. aprila. Doma stacionirane vojne ladje bodo skupaj z atlantskimi križarile v Severnem morju. Zbrano bode 22 velikih bojnih ladij, 13 križaric, 50 torpednih razdiralk in 20 podmorskih čolnov.

GOSPA TOSELLI.

Berlin, 8. aprila. Kakor poroča »Tageblatt« iz Rima, se stavijo nameravani ločitvi gospe Toselli velike težave na pot. Saksonski dvor je zelo indigniran in grozi gospej Toseli, da ji bo prikrajšal njeno rento.

Tržne cene.

7. aprila.

Dunaj: Žitna borza. Iz vseh merodajnih zunanjih trgov so došla medla poročila, tako da so lastniki popustili pri pšenici za 10 vin., pri ovsu in ječmenu za 5 vin., v kljub temu ni došlo do velikega prometa. Rž. se je držala.

Budimpešta. Svinjad: ogrske stare, težke 154 do 158 v. mlade težke 164 do 167 vin., mlade, srednje 164 do 167 v. mlade, lahke 170—172 via. Zaloga 28.727 komadov. Prignano — komadov, odgnano 184. Ostalo torej 28.456 komadov. Tendence mirna.

Budimpešta. Pšenica za april K 13'34 pšenica za maj K 13'14, pšenica za oktober K 10'99, rž za april 8'50, rž za oktober K 8'37, oves za april 7'20, oves za oktober K —, koroza za maj K 6'—, koroza za julij K 6'20, ogrščica za avgust K 13'80. Pšenice se zmerne ponuja in kupuje, tendence medla, promet 16 tisoč statov, pšenica v efektivu za 10—15 vin. cenejša ostalo slabo, termini medli. Vreme oblačno.

Sladkor. Trst. — Centrifugal Pilés prompt K 40³/₄ do K 41¹/₂ za dobavo 40¹/₄ do 42³/₈. Tendence stalna.

Sladkor. Praga. Surovi sladkor prompt K 34.70, nova kampanja kron 27'10. — Tendence mirna. Vreme: hladno in oblačno.

Budimpešta: mast svinjska K 191— namizna slanina 163'—.

Prodajalka

večja trgovine mešanega blaga se sprejme.

Ivan Slavinec, Šmartno pri Litiji.
227 3-3

Adolf Bursik

čevljar v Celju, poleg kapucinskega mosta

izdeluje vse različne vrste obutal v modernih fazonah in po solidnih cenah. V zalogi ima tudi zgotovljeno obutev.

Velika hiša

še davka prosta, blizu Celja, pripravna za trgovino kakor vsako obrt, na zelo obljudenem prostoru se odda v najem ev. tudi preda. **Fr. Dolenc,** Celje, Poljska ulica št. 8. 233 3-2

Svetovnoznani papir
za svalčice in stročnice, znamka „Abadie“, „Ottoman“,
„King“ itd. dobi se pri tvrdki
Goričar & Leskovšek v Celju
trgovina s papirjem in pisalnim orodjem.

Na debelo in drobno.

177 88-9

Na debelo in drobno.